

DEN NORSKE KIRKE

Bispemøtet

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk
kirkeråd
Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Dato: 13.12.2018

Vår ref: 18/00414-23

Deres ref:

Høringsuttalelse - kirkeordning

Det vises til hørings sak om ny kirkeordning. Bispemøtet har drøftet saken i møte 15.-19. oktober 2018, og arbeidsutvalget har behandlet høringsuttalelsen i møte 6. november og 11.-12. desember 2018.

Bispemøtet vil uttale følgende:

Kirkerådet har sendt ut forslag til Kirkeordning på høring. Forslaget er i stor grad identisk med gjeldende kirkelov, men med enkelte tillegg, justeringer og endringer. Bispemøtet er ikke satt opp som høringsinstans, men vil likevel avgi en høringsuttalelse, da Bispemøtet som organ i vesentlig grad er berørt i forslaget.

Generelt vil vi uttrykke støtte i all hovedsak til det forslaget som nå foreligger. Vi oppfatter det slik at hensikten er å la Kirkemøtet fastsette en kirkeordning som i all vesentlighet forutsettes å være en videreføring av dagens kirkeordning slik den kommer til uttrykk i kirkeloven. En videre utvikling av kirkens ordning vil da måtte komme på et senere tidspunkt og med dette som fundament og utgangspunkt. Med dette som forutsetning er det ikke riktig nå å gjøre store, materielle endringer i fordeling av oppgaver, ansvar og myndighet.

Bispemøtet er i gjeldende ordning omtalt både i kirkeloven og i et eget reglement. I den foreslåtte paragraf 39 er disse to bestemmelsene slått sammen. Dette fremgikk imidlertid ikke av det vedlagte lovspeilet, slik det opprinnelig forelå og var gjort tilgjengelig for høringsinstansene. Der kunne det se ut som om det foreslås en rekke nye bestemmelser for Bispemøtet, mens dette i realiteten er bestemmelser som i dag er nedfelt i Reglement for Bispemøtet, opprinnelig fastsatt ved kgl. resolusjon, nå vedtatt av Kirkemøtet. Med unntak av annet ledd, andre setning i paragraf 39 er det derfor ikke foreslått noe materielt nytt vedrørende Bispemøtet. Etter initiativ fra Bispemøtet ble denne feilen i lovspeilet rettet opp. Det ble imidlertid først gjort *etter* at flere høringsinstanser, deriblant KA og PF, allerede hadde avgitt sin uttalelse. Med tanke på at de har vesentlige anførsler nettopp til paragraf 39 må derfor dette tas med i betraktningen.

Kapittel 1 – Den norske kirkes grunnlag

Bispemøtet har vært involvert i utformingen av de innledende bestemmelsene (Den norske kirkes grunnlag), og vil uttrykke en generell støtte til det forslaget som nå foreligger. Det er krevende på en kortfattet og presis måte å fyllestgjørende beskrive Den norske kirkes konfesjonelle grunnlag, kirkelige identitet og historiske egenart. Mange vil kanskje savne

noe, men de fleste vil forhåpentlig kunne gjenkjenne kjernen i vår kirkelige identitet og selvforståelse i det som her er sagt.

Vi vil imidlertid kort bemerke følgende til § 3 om dåp og tjeneste. Dåp og tjeneste henger sammen, men dåpens gave mottas i tro. Derfor hører dåp og tro sammen, både i teologi og liturgi. Det er riktig at den dømte skal tjene, men avgjørende ved forståelsen er at tjenesten springer ut av troen. Derfor foreslår vi at «Alle kristne er kalt til å tro på Kristus, tjene Gud ...»

Et grunnlagskapittel som dette er en genremessig utfordring. Det kan diskuteres både *utvalget* av temaer som skal omtales her, og også hvordan omtalen her *ikke foregriper* for mye av det som uansett må sies om de samme temaene andre steder i kirkeordningen. Grunnlagskapitlet vil få en normerende funksjon for hele kirkeordningen, jf paragraf 8, hvilket gjør at temautvalget og måten de omtales på vil få en svært tung betydning. Disse hensynene kan være vanskelig å forene og by på enkelte utfordringer. En løsning som kan avhjelpe dette, kan være å forkorte grunnlagskapitlet, f.eks. slik at det kun omfatter §§ 1-4.

Kapittel 2 – Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

Vi har ingen kommentarer til det fremlagte forslag, all den tid dette i det vesentlige viderefører gjeldende ordning.

Kapittel 3 – Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

Vi har ingen kommentarer til det fremlagte forslag, all den tid dette i det vesentlige viderefører gjeldende ordning.

Kapittel 4 – Kirkebygg

Vi har ingen kommentarer til det fremlagte forslag, all den tid dette i det vesentlige viderefører gjeldende ordning.

Kapittel 5 – Regionale og nasjonale kirkelige organer

Generelt vil vi uttrykke støtte til at bestemmelsene i kirkeoven vedrørende oppsett og kompetanseforhold mellom de regionale og nasjonale kirkelige organer videreføres. I dette ligger, slik vi ser det, at Kirkemøtet gir bestemte organer en myndighet og oppgaver som gjør at det ikke etableres noe generelt over-/underordningsforhold mellom disse organer. Dette representerer derfor en viktig skranke mot en utvikling av kirkeordningen i en for endimensjonal og hierarkisk retning.

§ 35. Kirkemøtets sammensetning

I det fremlagte forslaget foreslås det å endre Kirkemøtets sammensetning slik at preses i Bispemøtet har sete i Kirkemøtet uten at dette er en funksjon av å ha sete i et bispedømmeråd. Det blir mulig når skranken som er satt i gjeldende kirkelov, som sier at Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene, bortfaller.

Bispemøtets preses har i dag sete i Nidaros bispedømmeråd og har tilsyn med domprostiet. Vi støtter endringsforslaget ettersom det gir en større fleksibilitet i hvordan presesembetet kan organiseres. Det er samtidig viktig å opprettholde forståelsen av at Bispemøtets preses er biskop på lik linje med de andre biskopene, og at det derfor er avgjørende at preses har en reell tilsynsoppgave. Å endre grunnlaget for preses sitt medlemskap i Kirkemøtet må derfor ikke oppfattes som en endring av preses sin rolle i bispekollegiet eller Den norske kirke som sådan.

§ 36. Kirkemøtets oppgaver

I sjette ledd i § 36 heter det at «Kirkemøtet kan delegere sin myndighet til Bispemøtet, bispedømmerådene, biskopene, prostene og til Den norske kirkes klagenemnd». Denne bestemmelsen kom inn ved forrige lovrevisjon, og muliggjør en organisering av kirkelig myndighetsutøvelse som gir større grad av desentralisering og maktfordeling.

Bestemmelsen ivaretar, slik vi ser det, viktige verdier som alltid har kjennetegnet Den norske kirkes organisering, og bør derfor videreføres som foreslått.

§ 39. Bispemøtet

Hovedgrepet i den nye paragraf 39 er å slå sammen dagens lovbestemmelse (kirkelovens paragraf 26) med bestemmelser gitt i Reglement for Bispemøtet (forskrift fastsatt av Kirkemøtet). Med dette vil Reglementet gjøres overflødig. Dette vil forenkle det totale regelbildet, og er som sådan et godt grep.

I tillegg til dette er det foreslått en ny formulering i annet ledd, jf nedenfor.

Første ledd

Vi har ingen merknader til første ledd.

Andre ledd

I en ny første setning heter det at Bispemøtet «skal utøve tilsyn med og pastoralt lederskap i Den norske kirke, ivareta kirkens lære og teologi og fremme enhet i kirken og med andre kirker.»

Vi er usikre på om dette er en god og tilstrekkelig balansert formulering, og vil understreke at det uansett ikke må forstås slik at Bispemøtet fører et slags overtilsyn med Den norske kirke. Det er den enkelte biskop som fører tilsyn med kirken, med jurisdiksjon begrenset av den kirkelige inndeling. Bispemøtet kan derfor ikke betraktes som et organ som griper inn i biskopenes selvstendige tilsynsansvar. Det avgrenses forsåvidt mot en slik tolkning i tredje ledd, men det er viktig at dette ikke kan misforstås. For å tydeliggjøre dette kan en evt vurdere å stryke følgende: «...utøve tilsyn med og pastoralt lederskap i Den norske kirke,...»

«Bispemøtet utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet og avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av Kirkemøtet, Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd.» Denne formuleringen er i all hovedsak en videreføring av Reglement for Bispemøtet § 2 annet ledd. Nytt er inkluderingen av Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd. Kirkemøtet har bestemt at Bispemøtet behandler læreklager, og at det derfor er naturlig å inkludere klagenemnda. Hva gjelder Kirkerådet er relasjonen mellom disse mer sammensatt. Intensjonen bak formuleringen er at Kirkerådet forbereder og innstiller på liturgisaker og at disse må forelegges for Bispemøtet til uttalelse (jf § 38 fjerde og femte ledd i høringsforslaget). Samtidig har det vært et ønske fra Bispemøtet å se på relasjonen mellom disse to organene. Bispemøtet oppfatter vår kirkeordning slik at Kirkerådet og Bispemøtet er sidestilte organer under Kirkemøtet. Vi har derfor en avventende holdning til denne formuleringen i påvente av en utredning av Bispemøtets plass i kirkeordningen, og videre endringer i kirkeordningsarbeidet. Foreløpig synes det mest saksvarende ikke å inkludere Kirkerådet i oppstillingen, da dette kan gi inntrykk av at Bispemøtet er underlagt Kirkerådet.

Tredje ledd

Tredje ledd viderefører en bestemmelse gitt i Reglement for Bispemøtet § 2, men med en modifikasjon som åpner for unntak. Vi mener at denne setningen bør løftes frem til å bli ny setning to.

Fjerde ledd

Vi har ingen merknader til dette leddet.

Femte ledd

Formuleringen om at Bispemøtet skal ha sekretær, kan synes unnselig. Den er imidlertid av stor viktighet, og vi vil støtte at den tas inn i kirkeordningen på denne måten og anser dette som et viktig anliggende.

Sekretær for Bispemøtet er ikke uten videre å sidestille hverken med daglig leder for bispedømmeråd (§ 33) og kirkeråd (§ 38) eller daglig leder for kirkelig fellesråd (§ 24) eller menighetsråd (§ 19). Heller ikke disse fire daglig leder-stillingene er innbyrdes sammenfallende i funksjon og grunnlag.

Selv om det her er snakk om en litt annen funksjon, er det likevel i effekt et uttrykk for at Bispemøtet er et selvstendig, sentralkirkelig organ med uavhengighet til øvrige kirkelige organer, inkludert Kirkerådet. Det var Kirkedepartementet som i 1984, da Kirkemøtet ble etablert, innførte denne setningen i «Reglement for Bispemøtet», nettopp for å understreke Bispemøtets karakter av selvstendig kirkelig organ. Denne bestemmelsen representerer derfor en viktig skranke mot å redusere Bispemøtet til et rent kollegafellesskap, og på den måten undergrave Bispemøtets mulighet til å utøve sin oppgave.

At Bispemøtet skal ha sekretær, og i det inkludert egne sekretariatsfunksjoner, er likevel ikke til hinder for at Bispemøtet kan trekke veksler på og samarbeide med sekretariatskapasitet i andre kirkelige sekretariatsmiljøer, bla Kirkerådets.

Sjette ledd

Vi ser det som både naturlig og nødvendig at Bispemøtet har hjemmel til å fastsette egen forretningsorden, og ser det som hensiktsmessig at dette forankres i kirkeordningen.

Det er foreslått å ta ut Mellomkirkelig råd fra Kirkeloven. Begrunnelsen er at det er tenkt endret fra et demokratisk valgt organ til å bli et fagutvalg som kan knyttes både til Kirkerådet og til Bispemøtet. Vi støtter dette og imøteser deltagelse i arbeidet med å utforme regler for et nytt utvalg for mellomkirkelig saker.

Kapittel 6 – Forskjellige bestemmelser

Vi har ingen merknader til det fremlagte forslag

Med vennlig hilsen

Christofer Solbakken e.f.
generalsekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk
kirkeråd

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO